

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ СИСТЕМОЮ

к.н.держ.упр., доц. **Шпачук В.В.**

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

Державне антикризове управління банківською системою повинно бути спрямоване на постійне упередження ризиків та кризових явищ або швидке їх подолання протягом всього періоду функціонування банківської системи. Воно є тривалим процесом, який охоплює не стільки час від початку кризи та до її закінчення, скільки весь час діяльності, функціонування банківської системи – ризики в діяльності банківської, як і будь-якої соціально-економічної, системи присутні завжди і саме вони стають передумовою виникнення кризи, у разі низької ефективності управління. В межах державного антикризового управління, основною метою якого є підтримання стабільності банківської системи, здійснюється державне антикризове регулювання, що спрямоване на виконання тактичних завдань, які змінюються залежно від фази функціонування банківської системи.

При цьому, якісне державне антикризове управління банківською системою та постійне підтримання її стабільності неможливо без визначення стратегії розвитку банківської системи, адже зводить процес управління, особливо під час сталої фази функціонування банківської системи, до регулювання з деякими антикризовими ознаками. Відсутність чітко сформульованої стратегії – суттєвий недолік, що перешкоджає ефективному державному управлінню. Незважаючи на це, вже тривалий час банківська система України розвивається без стратегії, стратегічних цілей та завдань, без визначення пріоритетних напрямів розвитку та цільових показників. Останній раз такий документ укладався в 2003 році – «Комплексна програма розвитку банківської системи України на 2003-2005 роки». А «Стратегія розвитку фінансового сектора України до 2015 року», розроблена на виконання Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 червня 2007 року «Про хід виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» № 659/2007 від 20 липня 2007 року робочою групою в складі представників Держфінпослуг, НБУ та ДКЦПФР, так і не була затверджена.

Не змогла змінити ситуацію і Програма реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: програма економічних реформ на 2010-2014 роки». Програма була розроблена на виконання поставленого Президентом України завдання з відновлення економічного зростання й модернізації економіки країни, охоплює широке коло різноманітних сфер та питань, вона майже не містить вкрай важливих для системи державного управління та банківської системи інновацій, не враховує головні чинники появи кризи, не має антикризового характеру, не вирішує важливі тактичні питання і, фактично, є програмою подолання наслідків кризи, відновлення стійкості вітчизняної економіки та її сфер. Це стосується і реформи вітчизняної банківської системи. Дії, що представлені в Програмі і спрямовані на розвиток фінансового та банківського секторів, незважаючи на п'ятирічний термін, мають переважно тактичний характер, не спрямовані на модернізацію фундаментальних засад, наприклад, державного управління фінансовою та банківською сферами, інколи передбачають дії та операції, які здійснюються або повинні здійснюватись державними органами та елементами банківської системи на постійній основі.

Водночас, стратегія розвитку банківської системи повинна узгоджуватися з іншими програмами та політиками розвитку держави та економіки. Банківська система є важливою складовою економіки, але без досягнення тривалої макроекономічної стабільності доволі складно розраховувати на стабільність банківської системи. Таким чином, встановлення органами державної влади довгострокових орієнтирів розвитку, виконання визначених завдань та досягнення поставлених цілей, сприятимуть покращанню структури економіки, забезпечать макроекономічну стабільність, інтенсивне зростання галузей економіки, платоспроможний попит населення та інше, що повинно позитивно відобразитись на стабільності вітчизняної банківської системи. В протилежному випадку стабільність банківської системи завжди буде перебувати під загрозою і навіть найкращі антикризові заходи не будуть мати тривалого ефекту, а лише сприятимуть вирішенню поточних проблем. Для цілей управління вітчизняною банківською системою також потребує вирішення і питання відображення реалій банківського ринку, встановлення орієнтирів для банківських установ за допомогою відповідних інструментів.